

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. KÜLFÖLDRE egész évre 12 K. Közégek, közéleti előfizetők, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tanítók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz. egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGHPAL
LAPTULAJDÓSMOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szé 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em. 8 fillér, többzori közlésnél 6 fillér. Nyit-tér so a i k. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kiöring 10,189. szám

Agrárizmus — merkantilizmus.

Irta: **Kossuth Ferenc.**

Azok, akik szívesen teremtenének széthuzást az ellenzék soraiban és legszívesebben bontanák meg a mi pártunk egységét, mert ennek komolyságától, céltudatos irányától tartanak leginkább, — nap-nap után szembe állítják egymással az agráriusokat és a merkantilistákat.

Ha egy törvényjavaslaton módosítani akar valaki és feltedezt hibáit kiküszöbölni akarja, nem a kérdés érdemét nézi, nem azt, hogy van-e tényleg hiba és a beadott módosítvány alkalmas-e a hiba jóvátételére, hanem azt nézi és azt faggatják, hogy ki adta be a módosítványt? Agrárius volt-e vagy merkantilista? Az agráriussággal konzervatív irányzatot, a merkantilistasággal radikális csatlóknak össze és a beadott javaslat felett aszerint ítélnék, hogy hajlamaik az agrárizmuhoz, vagy a merkantilizmushoz vonzák-e őket, vagy már éppen, hogy a konzervatív, vagy a radikális irány hívei-e?

Lehetetlen lenne, az ország helyzetében, helytelenebbül és károsabban itélni!

Helytelenebbül azért, mert azoknak a kéréseknek, amelyek legutóbb napirenden voltak, semmi közük nincs sem az agrár, sem a merkantilista irányzathoz és károsabban azért, mert úgy összezavarodnak a fogalmak, hogy a lényeg elvész a jel-szavak közt.

Ha egy ügynök elmegy egy faluba s ott egy hazafias kisgazdára akadva, ezzel megrendelteti a Gracza népies 48-as történelmét s a megrendelő pár hét mulva nem e könyvet kapja meg, hanem egy varrógépet, (egy tényleg megtörtént esetet említek) akkor ennek az agrár és a merkantil-irányzathoz semmi köze. Ez az irányzat egészen egyszerűen a csalás, a rászedés irányzata, ami pedig ellentétes ipso facto a tisztességes irányzattal, azzal a tisztességgel, melynek megóvása az agrárizmusnak és a merkantilizmusnak egyformán érdeke és kötelessége.

Ha az ehhez hasonló esetek inkább azoknak jutnak tudomására, akik a termelésnek azzal az ágával foglalkoznak, melyből ezidőszent az ország népének háromnegyed része él, — ez

csak természetes körülmény, mert az ilyen esetek csakis a népnek legalsóbb, tehát legelterjedtebb rétegeinél fordulhatnak elő. Azoknak a tudomására jutnak tehát első sorban, akik azzal foglalkoznak, ami a nép legalsóbb, tehát legelterjedtebb rétegeinek a foglalkozása.

A régóta orvoslásért kiáltó bajra rámutatnak azok, kik legjobban ismerik, ezek pedig agráristák; de a baj azért még nem agrárbaj. Hiszen hogy a 48-as történelem helyett a megrendelő varrógépet kap, nem agrárbaj, de nem is merkantilizmus,

Valóban furcsa volna, ha oda jutottak volna már szegény hazánkban a viszonyok, hogy arra kellene figyelni, ki az, aki orvosolni akar egy létező bajt, nem pedig arra, hogy miképpen akarja azt orvosolni. Széttagoltságunk már is valóságos nemzeti szerencsétlenség arányait ölti magára; — most még csak az kellene, hogy a merkantilista azért ne támogasson egy jó javaslatot, mert egy agrárista adta be és megfordítva.

A mi pártunk ilyen megkülönböztetéseket nem tett eddig soha. És amíg az én felfogásomnak lesz reá befolyása, nem is fog tenni ezután se soha.

Mi függetlenségi párt vagyunk és sem nem merkantilista, sem nem agrárius párt. Mi az ország gazdasági és politikai önállóságáért küzdünk és azon az uton igyekszünk tartani a nemzetet, amely fokozatosan bár, de annál biztosabban a mi célunk eléréséhez vezet.

Annál szívósabban kell ragaszkodnunk mélyen megfontolt, gondosan kiválasztott irányunkhoz, mennél inkább vannak olyanok, kik ebből az irányból ki-kizökkennek.

Mi a jót ott vesszük, ahol találjuk, hozza bár azt agrárius, vagy merkantilista. És annak megítélésében, hogy mi a jó, minket csak az vezet, hogy mi mozdítja elő nemzetünk gyarapodását, erősödését s azon lehetőségek bekövetkezését, melyek mellett elérhessük azt, ami nélkül nemzet életében nincs biztos gyarapodás, nincs biztos erősödés, nincs biztos jövő: az önállóságot és függetlenséget!

Né incselkedjenek tehát velünk, akik jót akarunk s a jót és hasznosat támogatjuk; ne mutogassanak ránk, hogy ime újra meg újra agrárérdeket karolunk fel.

És miért ne tennők?

Mi fel fogunk karolni mindig olyan érdekeket, amelyek nem egy irányzat, hanem a nemzet érdekei; és ha sokszor van alkalmunk agrárnak nevezett érdeket támogatni, ezt nem azért tesszük, mert agrárérdek, hanem azért, mert in specie és in concreto az nemzeti érdek.

Ezért és nem másért támogatjuk például azt a törekvést is, hogy a Mezőségen, Kissármáson, Erdélyben talált nagymennyiségű földgázból jusson nemcsak az ipar, hanem a mezőgazdaság céljaira is, amire Erdély igen szomorú mezőgazdasági helyzete nagyon is rá lenne utalva.

Itt ismét kerülni kell a két jelszó szembe állítását egymással. A merkantil és az agrárérdekek nem ellentétesek sehol és legkevésbé azok Magyarországon, hol az agrárérdekeknek a legnagyobb szüksége van a merkantilerökre és megfordítva: a merkantilérdekeknek az agrárfejlődésre.

Többször tiltakoztam már az ellen, hogy e két érdeket, mint ellentéteseket állítsák szembe egymással. A mi pártunk ezt nem teszi és elhárítja magától azt a légből kapott vádat, mintha egy gazdasági irányt pártolna egy másik rovására. Fájdalom, oda jutott az ország, hogy ha itt valamit felkapnak, kárba vész minden szó, de azért kötelességem, hogy rámutassak a tévedésre.

Jövő évi esküdtek.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén működő esküdtbiróság tagjait kisorsolták. E szerint a jövő évi esküdtek ezek:

Ádám Dénes, Ágoston Béla Székelyudvarhely. Ajvász Kristóf Székelykeresztúr. Albert Péter, Baczó László, ifj. Balázs Ferenc, Balázska Károly, Balló Zsigmond Székelyudvarhely Balázi Dénes Bikafalva. Balázs Károly Fenyéd. ifj. Balázs István Székelybetlenfalva. Balázs Károly, Barcsay Károly, Barabás József, Bartók István, Bálint György, Becsek Aladár Székelyudvarhely. Benke Mihály Siménfalva. Benedek Zsigmond Rugonfalva. Benedek Géza Székelyudvarhely. Berze Albert Székelyszentkirály. Biró István korcsmáros Székelyudvarhely. Biró Mihály Betfalva. Biró István főreálisk. tanár Székelyudvarhely. Bokor Ferenc Székelybetlenfalva. Burghardt Gyula Székelyudvarhely. Czirmes Bálint Székelykeresztúr. Csánki József, Csépi Ignác, Chalupka Rezső, Daróczi Miklós, Darvai Albert, Dr. Dávid Lajos Székelyudvarhely. Deák József Alsóboldogfalva. Demeter Domokos Székelykeresztúr. Demeter Akos, Dé-

nes Ferenc, Dézsi Balázs, Dobos Ferenc, ifj. Dragomán Domokos, Embery Árpád, Fekete Béni, Félégyházi Antal, Fernengel Gyula, Fischer Ferenc, Flórián Kristóf, Fás Gyula Székelyudvarhely. Dr. Fodor Boldizsár Székelykeresztúr. Frölich Ottó, Fülei István Székelyudvarhely. Gagyi Lajos Etéd. Gáspár Balázs, Gáspár Dénes, Galter János, Gönczi Lajos, Gyarmathy Ákos Székelyudvarhely. — Gyarmathy Lajos Újszékely. Gyárfás Endre Székelykeresztúr. Harsia Jusztinián, Hánn József Székelyudvarhely Herczlinger Adolf Bethfalva. Hlatky Miklós, Hodor Károly, Izsák Lajos, Jakab Gyula, Jánosi Péter. Dr. Jodál Gábor, Kassai Dénes, Kassai Gyula, Kálnoki István Székelyudvarhely. — Kányádi Miklós Nagyalambfalva, Kedves Domokos Kadicsfalva. Keszler János, Konrad Albert, Kovács Dániel, Kovács Dénes, Kovács Domokos, Kovács Gergely Székelyudvarhely. Lőrinczi Géza Székelykeresztúr. Lövinger Simon, Lukhaub Gyula Székelyudvarhely. Lukács István Méréfalva. Maksai Lázár Székelykeresztúr. Maráth József, Martinovits Szilárd Székelyudvarhely. — Máthé Pál Bikafalva. Máthé István Ferenc Zetelaka. Mátéfi Áron Szent ábrahám. Mészáros Zoltán, Nagy Miklós, Nagy János Székelyudvarhely. Nagy S. Miklós, Patakfalvi J. József Székelykeresztúr. Papp Sándor Méréfalva. Papp Zakor József, Dr. Pál Ernő Székelyudvarhely. Pál István Oroszhegy. Pék József, Persián János Petrányi Miklós Székelyudvarhely. Robonyi Adolf Kobátfalva. — Rössler Károly, Rudnyák Péter ifj. Sándor Gergely Székelyudvarhely. Sebők Márton Kükküllökeménfalva. Sebestyén Áron Zetelaka. Simó János, Soó Gáspár Székelyudvarhely. Soó Antal, Soó István Székelybetlenfalva. Spaller József, Spanyol Pál, Dr. Solymossy Lajos, Sükkösd Miklós, Szabó István, Szabó András, Szabó György, Szabó Ödön, Szabó József, Péter Lajos Székelyudvarhely.

Pótesküdttek:

Almási Lajos, Bajna Ignác, Balázs Károly, ifj. Barabás Áron, Benkő József Székelyudvarhely. Benkő Mihály Oklánd. Gräebel László Székelyudvarhely. Grósz Ignác Oklánd. Hartmayer Rudolf, Hermann György, Huber Antal, Kassai Árpád, Kézsmárki Ákos, Kőbori Ferencz, Kun Lajos, Szabó Árpád, Szabó Dezső Székelyudvarhely. Dr. Szabó Emil Székelykeresztúr. Szakács Gyula, Szébeni Antal, Szeles Dénes, Szemlér Ferenc, ifj. Szemerjai Károly, Szentpéteri Gergely Székelyudvarhely. Dr. Szolga Ferenc Székelykeresztúr. ifj. Szolga János Oklánd. Szöcs Gergely, Szorgor Ferenc, Dr. Szöllösi Ödön, Tamás Gáspár, Tamás Lajos, Tassaly Lajos, Tompa Árpád, Tunyogi Cs. Ferenc, Valády Sándor, Vánky Kálmán, Zárug Antal, Zimni Ferenc, Zöld János, Siegmund József Székelyudvarhely.

— **Esküdtbirósági elnök.** A marosvásárhelyi kir. ítélőtábla elnöke a székelyudvarhelyi kir. törvényszék esküdtbiróságának elnökévé: Bayler Kálmán kir. törvényszéki elnököt, elnökhelyettesül Graffius Károly törvényszéki bírót jelölte ki az 1911. év tartamára.

Iparkamarai közgyűlés.

Marosvásárhely, 1910. nov. 25.

A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara f. évi nov. 25-én d. u. teljes ülést tartott Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnöklésével.

Napirend előtt bejelentette az elnök, hogy a hazai keresk. és iparkamarák küldöttsége f. évi okt. 17-én tisztelgett Hieronymi Károly keresk. miniszternél, aki a küldöttségnek messze kiható fontosságú kijelentéseket tett, melyek a kamarák közgazdasági munkájának értékét emelik. Bejelentette, hogy az országos iparoktatás főigazgatóságában beállított személyi változás kapcsán a kamara megleghangú bucsúiratot intézett Mártonffy Márton főigazgatóhoz, negyedszázados működését érdemben méltatván és hasonló melegséggel üdvözölte az új főigazgatót: Magyar Endrét, kinek felajánlotta készséges támogatását.

Fájdalommal emlékezett meg folytatólag az elnök Róth Károly beltag elhunytáról, kinek temetésén az elnökség részt vett. Az elhunyt kamarai tag emlékét jkvben örököltette meg a teljes ülés.

Napirend során foglalkozott a teljes ülés a 600 koronás külföldi tanulmányuti ösztöndíj odaítélésének kérdésével. Ezúttal Péterfi László fenyképész segédet ajánlja az ösztöndíjra, mint aki arra legérdemesebbnek találtatott.

A székely fiúk ipari kiképzése ügyében újabb felterjesztés tétele határozatott oly célból, hogy a kiképzés szélesebb alapokra fektetessék; az 1911. évi költségvetés jóváhagyás végett felterjesztetik a keresk. miniszterhez.

Tudomásul vétetett, hogy a felsősófalvi égetteknak adományozott 100 drb szövöszék mellé még 20 darab rendeltetett azok számára, kik újabb kérelmeztek segélyért.

Folytatólag a gépadományozási bizottság javaslatára felterjesztést tesz a teljes ülés a folyamodó kisiparosok segélyezése ügyében. Foglalkozott a teljes ülés a husdrágaság megszüntetésének kérdésével is. Romániával kedvezőbb vám-viszony létesítését sürgeti. A Székelyföld különleges helyzetének és a hetárszéli nép nyomorúságának felfejtésével kéri az állatok Romániából való behozatalának engedélyezését.

Székelyudvarhely város állatvásári helypénz és behozatali illeték, valamint Lövete község helypénz díj-szabályzatát, szedésére alkotot szabályrendeletét módosítással elfogadásra ajánlja.

A téli menetrend beálltával a székely körvasuton beszűntetett közvetlen személyszállító kocsik visszaadásáért felirat intézését határozta el, hasonlóképpen a Bécs felé irányított vonatoknak Budapesten kedvezőbb csatlakozásáért is. A székelyföldi viszonyokra tekintettel, indokolt felterjesztést intéz a keresk. kormányhoz a Romániával még mindig fennálló utlevél kényszer megszüntetése iránt.

A kamara 1909. évi közgazdasági viszonyairól szóló jelentés kiadása és szeptemberi tudomásul vétetett. Kapcsolatosan foglalkozott a teljes ülés egyik marosvásárhelyi lapnak

ezen jelentésre vonatkozólag közölt támadó cikkével, melyben a jelentésnek a mezőgazdasági termelés és viszonyok s a termés eredményekről szóló és a kereskedelmi részben a székelyföldi miniszteri kirendeltséget illető észrevételek kritizálása kapcsán indokolatlan támadásban részesíti a kamarát, valamint annak elnökét és titkárát.

A titkár kifejti, hogy a kamara jelentése a kerület közgazdasági életének hamisítatlan tükrét kell, hogy képezze s hogy a beszüntetett adatok felhasználásával a jelentésben csupán közérdekű dolgok közöltek; a közlötök pedig a valóságnak mindenben megfelelnek. A fő tehát az igazság, amit megsemmisíteni nem lehet.

A teljes ülés meleg óvációban részesítvén az elnököt és a titkárt, mindketőlüknek osztatlan bizalmat szavaz s a durva támadást visszautasítja.

A kereskedelmi és iparkamarai tagok választása és a kamarák újra alakítása, valamint a kamarai illetékek kivétele tárgyában kelt keresk. miniszteri rendelet; továbbá a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat és budapesti vámpolitikai központ létesítése ügyében f. hó 17-én tartott kamarai titkári értekezletről szóló jelentés tudomásul vétetett. Sajnálattal fogadta a teljes ülés azon bejelentést, hogy a helyi eszm. ipartársulat azon kérelme, miszerint az ipari szakiskolával kapcsolatos közműhely eszmagyártáshoz való gépekkel is berendezessék, a keresk. kormány részéről elutasított. Végül elhatározta, hogy az erdélyi részekben talált földgázak monopolizálása alkalmából a pénzügyminisztert feliratban üdvözlő és kapcsolatosan felhívja a miniszter figyelmét Marosvásárhely városra, mely a földgázak lelthelyeihez legközelebb eső jelentős ipari központ s éppen ezért a felhasználással kapcsolatosan első (!) sorban érdemel figyelmet.

Ezzel az ülés véget ért.

— Az ellenzék ébredése. A függetlenségi pártok kemény akcióra készülődnek Khuen-kormány ellen. Nem is csoda, hiszen rövid idő alatt: csinos kis lajstromot szerzett össze. Így pl. — írja a „Magyarország” — Törvénytelen volt már a kinevezése is, mert ezt a kormányt az országban semmiféle bizalom nem fogadta. Törvénytelenül, az alkotmányos garanciák nyílt megsértésével oszlatta föl az országgyűlést, amelyhez semmiféle joga nem volt. Törvénytelen és erkölcstelen eszközökkel szerezte meg magának a bizalom külső látszatát: a parlamenti többséget. Amitotta a választó-közönséget, amikor az általános választói jog programjával vette föl a választási harcot, amely programot most rutul cserben hagyott és kijátszani törekszik. Elárulta az ország kétségtelen jogát a gazdasági önállósághoz, az önálló bankhoz, és tetézte ezt azzal, hogy amit az országnak teljes határozottsággal megígért: a készfizesítés megkezdését eljuttatta. Szédett-vedett, összevásárolt többségével elviselhetetlen katonai terheket vállaltatott az ország nyakára és szándékozik ezután még nagyobbakat vállalni, és ezzel az ország anyagi romlását elő-

készíteni. Az ország közigazgatásában a romlást, a korrupciót vitte bele, amikor adminisztrációját párt-adminisztrációvá alakította át, amelyek az a feladata, hogy párt-hiveinek kedvezzen és az ellenvéleményüket üldözze. Politikájának alapjává minden téren az ország jogainak és érdekeinek a feladását, az elárulását tette, csak azért, hogy a maga hatalmát szilárdítsa. Ezért áldozza föl nemcsak Ausztriával és az osztrák katonai hatalommal, de Horvátországgal és a nemzetiségekkel szemben is a magyar nemzet legvitalisabb érdekeit. De elhanyagolja az ország belső fejlődését is, a mutatózó súlyos szociális, gazdasági és kulturális bajokkal nem törődik, a szükséges reformokat elodázza, a törvényhozást hasznos munkával foglalkoztatni képtelen. Mindezeknek a következménye azután, hogy nemzetünknek külső és belső tekintélye még sohasem sülyedt olyan mélyre, mint éppen ennek a kormányzatnak a napjaiban.

Csupán egyetlen egy dologba negyességes: a bécsi érdekek és parancsok föltétlen szolgálatában, minden egyében pedig a legellentétebb irányzatok tarka, laza keveréke, amely csak utját állja minden más egészséges politikai alakulásnak. Ilyen körülmények között az ellenzéknek nemcsak joga, de elengedhetetlen kötelessége: föltárni a nemzet előtt azokat a züllött állapotokat, amelyekbe ez a kormány az országot jutatta. És ha van még a nemzetben valamennyi életerő, most, amikor már teljes valóságában látja azt az irtózatos sülyedést, amelybe akkor jutott, amikor ezt a kormányt a vállára emelte, szegyenében föltámad a haragja és elsőpri utjából ezt az egész társaságot, amelyet egy gonosz órában nyakára ültetett...

Városi közgyűlés.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete szerdán délután 3 órakor Gotthárd János polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott.

Napirend előtt Gyertyánffy Gábor a város egész területén a járdák porondozása ügyében, majd pedig a katonaság drága ivóvizének olcsóbbá, vagyis ingyenessé tétele tárgyában intézett kérdést a polgármesterhez. Együttal utmutatásul megjelölte a víz-szerzés módját is. Most a Szejke-víz 4000 K-ba kerül a városnak és a katonaság leg többje petroleum-ize miatt nem issza. Holott ha a Küküllő-partjára szivattyút helyeznének s az így nyert vizet a már beszerzett Delfin-szűrővel megszürik, a katonaság élvezhető ivóvizet nyerne.

A polgármester ígéretet tett, hogy a kérdést tanulmányozni fogja és a felhozott bajokat megszünteti. Ugyiszintén kielégítő választ adott Papp Z. József és Dr Solymossy Lajos kérdéseire is.

Targysorozat rendén foglalkoztak az igazságügyi miniszternek az igazságügyi palota részére adandó telek ügyében küldött leiratával, a melyben a miniszter százezer koronát követel az átadandó mostani épületek mellett, és ezzel szemben hajlandó a telekért négyszög ölenként 30 K-át fizetni. A képviselőtestület hajlandó a százezer koronát husz éven át

kamatmentesen fizetendő részletekben megadni; tekintettel arra, hogy a székelyudvarhely—parajdi tvhatósági utvonat áthelyezését a kereskedelmi miniszter kilitásba helyezte.

Dr Valentsik Ferenc felszólalása és indítványa alapján a képviselőte-tület határozatilag teljes elégtélt szolgáltatott a birói karnak az igazságügyminiszteriumhoz beadott memorandum némely passzusának felremagyarázása ügyében.

A város és közbirtokosság között 1902 ben kötött szerződés lényegét Gyertyánffy Gábor módosítása szerint érintetlenül hagyva, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál elhelyezett betétet felmondják és abból koronajáradék papirokat vásárolnak. Ezt az ügyet 30 nap mulva összehívandó közgyűlés e' é utalták.

A magyar városok országos kongresszusának megkeresése alapján kérelmezni fogják a városok segélyezésének négy millió koronára való felemelését.

Előterjesztést tesznek a városi választott törvényhatósági bizottsági tagok számának a lakosság arányában való kiegészítése s ehhez képest a vármegyei szabályrendelet módosítása tárgyában.

A jövő évi legtöbb adót fizetők névjegyzékét, valamint a fogyasztási adókra vonatkozó egyezségeket jóváhagyó tudomásul vették, ugyiszintén az október és november havi pénztárvizsgálatokról szóló jegyzőkönyveket is.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.

HIREK.

— Székely vasutat a székelyeknek! Ezzel a jelszóval küzdött Borszéki Soma bátyánk a Székelyföld érdekében sok éven át. Es csodálatos, a székelység vezéremberei: nem akarták, maig sem akarják ennek nagy jelentőségét megérteni. Reá fogják a népre, hogy konzervatív, maradi, a korral haladni nem akar. Kik ennek okai? A vezető körök! Miért nem indítják egyenes, jó utra. Eddig Gyergyó vidéke Székelyudvarhelyről, vagy legalább erre felőlről szerezte be egyes szük-ségeit. Mióta Maros-Vásárhely felé vasuton mehetnek, még hirmondó sem jön hozzánk. A kereskedelem, az ipar pang. Nincs jelene, sem jövője itt egyiknek is, mert a vezető körök csak választás idején ismerik a napestig tulcsigázott munkával eredménytelenül kinlódó egyszerű kereskedőt é iparost. Folyton szaporodik a teher. A vissza vezető csatornák pedig iszonyuan bedugultak. Zsákcába szoritották adózó polgárságunkat a körvasuttal. Nincs menekvés, rövid időn belül elpusztul. Most van a 12-ik óra. Ha a vezető férfiak még tovább is-tétlenül nézik, vagy nem látják e szomorú helyzetet, könnyen megtörténhetik, hogy vezetettek nélkül maradnak. A kivándorlás anyagát az egész Székelyföldön Udvarhelymegye adja legnagyobb mértékben. Mit jelent ez? A szegénységet

és a nyomort. Míg a mi iparosaink kiaszott, gyenge páriákkal vonszoltatott döcögős szekérrel kocognak eddig egyik legjobb piacukra: Gyergyóba, addig a körvasut melletiek és a braszóiak, kényelmesen elhelyezkednek a vasuti kocsikban, sértetlen árujuk olyan, mintha most csomagolnák be otthon. A mi-einké pedig a döcögős szekéren össze-vissza rázódtok és úgy néz ki, mint ócskaság. Előbbiek jó áron árusítják szemre való cikkeiket. A mi iparosaink még féláron sem tudnak tudni portékájukon. Pedig talán sokkal szebben és jobban elkészítették azt itthon, mint nevezett iparos-társaik. Megmaradt áruval, üres zsebbel, elkéseredett állapotban érkeznek vissza: kinszenvedésük helyére, hogy holnap, holnap után — vándorbotot véve, jobb hazát keressenek... Urak, vezető férfiak! Koldussá, nyomorulttá vált iparosaink kucorgó, éhező családtagjai nevében mondjuk: Önök ezért felelősek... Most már igyekezzenek helyreépíteni hűnös mulasztásukat addig, amíg nem késő...

— Erődy Marostordábó megy. Marostordármegyében az egyetértő ellenzéki magatartás — győzött. Erődy Sándor főispánnak távoznia kell. A kormány félhivatalosai természetesen szépítgetik az ügyet, de azért tény, hogy az ellenzéki akció sikerének tulajdonítható Erődy menetele. Erődy már felmentését is kérte a miniszterelnöktől, aki a kérés teljesítését kilátásba helyezte és egyben föntartotta magának Erődy Sándor további alkalmaztatását. A félhivatalos Bud. Tud. ügy hallja, hogy Maros-Tordamegye főispánjává a miniszterelnök Gróf Haller Jánost, Udvarhelyvármegye főispánját szemelte ki. Kérdősködtünk a főispáni irodában, de ott arról semmit sem tudnak. Gróf Haller főispán jelenleg nincs a székhelyén s így nem lehetetlen, hogy ő többet tud a marostordái utódlás dolgában.

— Rokkant- és nyugdíjgyeleti ülés. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyeletének székelyudvarhelyi 138-ik fiókpénztára hétfőn este tartotta meg havi rendes választmányi ülést. Az ülést Duka András elnök vezette s részt vettek azon Benecsek Géza pénztárnok, Biró István ellenőr, Kedves István, Gyerkes Mihály és Koronkay Ferenc választmányi tagok. A havi tagdíj bevétel 209 K volt. Hálás köszönettel vették tudomásul Udvarhelyvármegye alispánjának értesítését, hogy a törvényhatóság 25 K segélyt szavazott meg a fiókpénztár javára. A külön alap gyarapítására 1911. év első vasárnapján színelőadással kapcsolatos táncmulatságot rendeznek. Előadják a „Liliomfi” c. színjátékot. Az elnök megemlékezett a központot ért méltatlan vádaskodásról és azt elítélte. Az országos egyletnek ez évben is 30000 tagja lépett be, ami annak erősödését hirdeti. A központi vezetés jó kezekben van és hatalmas lépésekkel halad előre a nagyfontosságú hivatást betöltő egyesület.

— Az indemnitás, mely a kormányt felhatalmazza költségvetés nélkül való

gazdálkodásra, most van képviselőházi tárgyalás alatt. Az első nap fanyarizú volt a kormány. A vitát a Kossuth-párt nevében Déry Zoltán vezette be. Majd Gróf Battyány Tivadar a Justh-párt részéről folytatta. A kormány legtovább nyolc napra tervezte a vitát, de az ellenzéki hangulat olyan, hogy lehet belőle még 18 nap is. A szónokok egész sorozata van feliratkozva.

— Két napos vásár. A közelgő december 21-iki országos kirakó vásár alkalmából, nem tartjuk fölöslegesnek az illetékes körök figyelmét egy kereskedő és iparos körökben általános panaszra felhívni. Ez a két napos vásár. Tudunkra csak egy napra szól a vásár-engedély, de azért a vásár után következő napon is vígan kiáltozzák, hogy:

— Hét, nálam minden hét... Ezt az állapotot meg kell szüntetni. Így kívánja az adózó polgárság érdeke s maga a törvényes engedély is...

— Papirkereskedők kongresszusa. Vasárnap délután tartották a vidéki papirkereskedők első országos nagygyűlésüket az OMKE nagytermében. A nagygyűlés iránt élénk érdeklődés nyilvánult s a vidéki küldöttek nagyszámban jöttek el a tanácskozássra. A megjelenteket Barta Lajos üdvözölte, akinek javaslatára a kongresszus tisztikarát a következőképpen alakították meg: Elnök: Goldzieher Geza; tisztségviselők: ifj. Gyürky Sándor (Debrecen), Krepl László (Arad), László Adolf (Miskolc), Heuman Bőr (Szabadka) és Szenási Bela aki a Budapesti Detail papirkereskedők Szövetsége képviselője jelent meg és annak üdvözlését tolmácsolta. A kongresszuson Pósa Endre (Veszprém) a közszállítások decentralizálásáról, Márványi Arthur (Marosvásárhely) a postai és távíróhivatalok papir- és irószükségletének központi beszerzése ellen, Kerpel László (Arad) a megrendelések gyűléséről szóló törvény némely megváltoztatásáról, ifj. Wajdits József (Nagykanizsa) a tisztességtelen versenyről, László Adolf (Miskolc) a dohánytőzsdék és más kontárok jogtalan papir- és irószert árusításáról, Mayer Alajos (Újrad) a tanítóknak és iskolai alkalmazottaknak a tanszerekkel való üzérkedéséről, Roykó B. (Kiskunfélegyháza) az irkák egyöntetűségéről tartottak előadást, almeget megfelelő indítványokkal kísérték. Az elhangzott indítványokra vonatkozólag nagygyűlés többek hozzászólása után kimondotta, hogy vidéki körzetekre osztott országos szervezetet alakít, Budapesten központi irodát állít fel és a szakma sérelmeit memorandumban foglalja, monstre küldöttség útján nyújtja át Hieronymi Károly kereskedelmi és Zichy János gróf vállas és közoktatásügyi miniszternek. A nagygyűlés határozatainak végrehajtására 12 tagú végreható bizottságot küldtek ki, a központi iroda vezetésére pedig Barta Lajost kérték fel.

A Budapesti Detail papirkereskedők Szövetsége szombaton este vendéglátta a nagygyűlés tagjait a Kereskedelmi Csarnokban, ahol az elhangzott felkötésöntök kapcsán Herc Vilmos ecsetelte a magyar papiripar és papirkereskedelem mai helyzetét, Kraemer József dr, a Fő-

városi Kereskedők Egyesületének főtitkára pedig a képviselőház által most elfogadott perrendtartás várható eredményeiről mutatott érdekes perspektívát.

— Tanulni vágyók figyelmébe. A női nemnek egyik legszebb ékessége a háziasság s a munkaszeretet. A munka ezer és ezerféle változatából nagyon sok van olyan, amely bizonyos fokú előképzettséget kíván, de aztán szórakoztatva gyönyörködtet. Bokor György p. ü. számellenőr neje tanítványokat vállal és tanítja az iparművészeti festést, aquarelle és olajfestést selyemre, fára, üvegre, vászonra, filcre. Tanítja a faégetést, bársonyvasalást és festést s ha kellő számú tanítvány jelentkezik akár csoportokban is. Ad zongora órákat kezdőknek és haladóknak, mérsékelt díjazás mellett. Tanítványokat már f. é. december 1-től elfogad lakásán Br. Orbán Balázs utca 2-ik szám alatt. Nyugodtan ajánljuk a tanulni vágyók figyelmébe annál is inkább, mert Sepsiszentgyörgyön igen szép eredményt ért el és módszere fenyesen bevált.

— A perrendtartás és az ipar. Az Országos Ipartestület összes szakosztályainak ülésén Szakolcay Árpád dr. előadást tartott «A perrendtartás és az ipar» címen. Az előadó megvonta az új törvényalkotás mérlegét az iparosság és a kereskedelem szempontjából. Mint nyereségtétel a szóbeliség behozatala szerepel, ez azonban üdvös hatása a törvénykezésre csak akkor lehet, ha egy anyagilag teljesen független és tapasztalt bírói kar kezeli. Az új perrendtartás veszteségtételei közé iktatnátja az iparosság a könyvkivonat és számlák perehelőségét a telep helyén, a kereskedelmi és váltótörvényszék eltolását és a községi bíróság hatáskörének kibővítését. A kereskedelemnek és iparnak az a nagy kára, amit a kereskedelmi törvényszék eltolása okozni fog, idővel arra fog vezetni, hogy a régi alapot visszaállítsák. Az olyan képviselőház, amelyben az iparos osztály ily gyengén van képviselve, nem képviselheti az iparosság érdekeit. Az előadó végül rámutatott a kereskedelem és ipar fejlődésének nagy fontosságára és felhívta az iparosokat a szervezkedésre.

— Husarak Balássynál. Balássy Ignác mászáros és hentesáru készítőnél Székelyudvarhelyt (a Petőfi utcában, az állami kö- és agyagipariskola mellett) 1 kg. marhabús 1 K 20 f, sertéshús 1 K 76 f, borjúhús 1 K 36 f, friss kolbász 2 K, zsir 2 K 40 f. Hideg felvágott is kapható.

— Névjegyek. Tekintettel a közelgő karácsoni és újévi névjegy szükségletre, lapunk könyvnyomtató intézete a szebbnél-szebb névjegyek nyomtatását már megkezdte. Rendeléseket naponként elfogad. A szétküldés hetenként kétszer: kedden és pénteken történik. Ezután hívjuk fel a n. é. közönség szives figyelmét a dúsválasztéku divatos névjegyekre és kérjük, hogy szükségletét minél előbb megrendelni méltóztatassék, nehogy az ilyenkor beállani

szokott munkatorlódás miatt, esetleges hátránya legyen.

Halotti imák, emlékezés és temetési beszédek.

Közreadta Bod Károly ref. lelkész és nyug. tanár édes atyja emlékére. A 172 oldalas kötetben: Halotti imák, Emlék-beszédek és Temetési beszédek vannak külön-külön csoportokban. A lélekemelő imák, magvas emlékbeszédek és megható temetési beszédek általános elismerésben részesültek. Míg a csekély készlet tart — kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

— Kereskedősegéd, ki a könyvelésben és vevők kiszolgálásában jártas — állandó foglalkozást nyer. Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala.

— Vidékiek, akik rövidebb-hosszabb időt kívánnak a fővárosban tölteni szórakozás vagy üzleti ügyek intézése végett, a Magyar Otthon (VIII. Főherceg Sándor utca 30. sz.) barátságos hajlékaiban nyugalmasan berendezkedhetnek. Csoportos jelentkezőknek, utazóknak, turistáknak hivatalnokoknak és más hivatásuknak kivételes kedvezmény jár ki. — Isk. l. tanulmányi kirándulásai s zámára egyenesen megbecsülhetetlen a Magyar Otthon! Villamos világitás! Tükrös szekrények!

— Ne irigykedjék azokra, akik mindent jól és olcsón vásárolnak, hanem keressen ön is jobb bevásárlási forrást. A legjobb üzletek címét a „Székely-Udvarhely” hirdetési rovataiban találja.

*** Budapesti Utmutató.**

Szerkeszti: Vigand Rezső. Társszerkesztő: Kerekes Andor. Ára diszkótesben 4 K. Nem létezik Budapest fővárosunknak olyan figyelemre érdemes része; az utazó közönségnek nem fordulhat elő olyan szükséges tudnivalója, melyben ez a kiváló könyv utmutatással, kellő felvilágosítással ne szolgálna. Kapható: Betegh Pál könyv-, papir- és írószerekeskedésében Székelyudvarhelyt.

KÖZGAZDASÁG.

Az udvarhelyvárm. Gazdasági Egyesülettől.
3:3—1910.

HIRDETMÉNY.

A Bárczai-féle tenyészeti állománya ez évben nem kerül eladásra, de eladé Ugron Zoltán tenyészeteiből 22—24 drb tenyészüző, illetve tehén, amelynek megvételét és a gazdák között való kiosztását az egyesület még a tavasszal elhatározta.

Felhívjuk azért azon gazdákat, kik a nevezett tenyészetből tenyészállatokat ohajtának beszerezni, hogy a **december 4-én** d. e. 9 órakor Fialfalván tartandó **eladáson** jelenjenek meg.

Az ár az egyesület pénztárába 2 év alatt lesz utólagos feléves részletekben kifizetendő az egyesületi tagok részéről kamatmentesen, a kik az egyesületnek nem tagjai: 4 százalékos kamatot fizetnek.

A vevő köteles két jó hitelű fizetőkezeszt állítani.

Kérjük a Gazdakörök elnökeit e hirdetményt a Gazdakör tagjainak tudomására juttatni.

Székelyudvarhely, 1910. nov. 25
Az elnökség.

TALÁLÓS O O O O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés az apróhirdetés?

mert néhány
APRÓ sorban minden szükséges és
célszerű dolgot lehet hirdetni és így
valóban APRÓ pénzbe kerül csak,
ha az ember

mindentéle állást

kinál vagy keres,
mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,
mindenféle butort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el
Olvasóközönségünk ezer meg ezer
esetben hálásan emlékezik meg arról,
hogy az apróhirdetések fényes si-
kerrel segítik elő a **kinálat** és
kereslet nagyarányu forgalmát.
Azért ne tessen habozni
s a mikor csak a legcsekélyeb szük-
ség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely”-ben.

**Apró a hirdetés,
apró a költség!**

6021—1910. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906
jul. 6 án 14114/906. sz. a. elrendelte,
hogy az oklándi kir. járásbi-
rórság, mint telekkönyvi hatóság,
hoz tartozó **Homoródremete** község
telekjegyzőkönyveiben felvett mind-
azon ingatlanokra nézve, melyekre
az 1886. évi 29. t. c., 1889. évi 37
t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikkek a
tényleges birtokos tulajdonjogának
bejegyzését rendelik, az 1892. évi
29. t. c. b. c. szabályozott eljárás
és ezzel kapcsolatban a telek-
könyvi bejegyzések helyesbítése
foganatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás neve-
zett községben 1911. évi január hó
5-ik napján fog kezdődni.

Ennél fogva felhivatnak:

1. mindazok kik a telekjegyző-
könyvekben előforduló bejegyzésekre
nézve okadatolt előterjesztést kíván-
nak tenni, hogy a tkvi hatóság előtt
a Pittüzt határnapon kezdődő eljá-
rás folyama alatt jelenjenek meg és
előterjesztéseiket igazoló okiratai-
kat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely in-
gatlanhoz tulajdojogot tartanak, de
telekkönyvi bejegyzésre alkalmas
okirataik nincsenek, hogy az átírára
az 1886. 29. t. c. 15—18 §§-ai és
az 1889. évi 38. t. c. 5. 6. 7 és 9
§§-ai értelmében szükséges adato-
kat megszerezni iparkodjanak és
ezekkel igényeiket a kiküldött előtt
igazolják, vagy oda hassanak, hogy
az átruházó telekkönyvi tulajdonos
az átruházás létrejöttét a kiküldött
előtt szóval ismerje el és a tulaj-
donjog bekébelezésére engedélyt

nyilvánítsa; mert különben ez utón
jogaikat nem érvényesíthetik és a
bélyeg és illeték elengedési kedvez-
ményétől is elesnek.

3. Továbbá mindazok, kiknek
tényleg már megszűnt követelésre
vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt
egyéb jog van nyilvánkönyvileg be-
jegyezve, ugyszintén az ily bejegy-
zésekkel terhelt ingatlanok tulaj-
donosai, hogy a bejegyzett jognak
törlesztet kérelmezhessek, illetve, hogy
törlési engedély nyilvánítása végett
a kiküldött előtt jelenjenek meg
mert ellenesetben a bélyegmentes-
ség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbírórság, mint tel. k.
könyvi hatóság.

Okland, 1910. nov. 18. án.

Kelemen, sk. aljbíró.

A kiadmány hitelül.

Teutsch Károly
kir. telekkönyvvezető.

Zempléni Árpád

író, a Petőfi Társaság tagjának
a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik
kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál bizo-
mányja. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

Válogatott versei. (1884—1892
1897.) Budapest, Franke Pál bizo-
mányja. Terjedelme 18 iv; ára füzve
2 K, diszkötésben 5 K.

Dido. Verses lírai regény. Tóth
István négy szoborképével. Második
kiadás. Budapest, 1901. Terjedelme
12 és fél iv; ára füzve 2 K, magyar
stíli diszkötésben 3 K.

Washington, Pályadíjnyertes óda
1906.

Bosszú. Osztály hősinek. A
Kisfaludy-Társaság 1907. évi Bu-
lyovszky díjával jutalmazott kisebb
elbeszélő költemény. Második kiadás;
ára 1 K.

Istár és Gilgamosz. Babiloni
rege. Budapest, 1910; ára 1 K.

Turáni Dalok. (1900—1910.) Mon-
dai és történelmi hősenek. Budapest,
1910. Terjedelme 16 iv; ára füzve
5 K, stilszerű diszkötésben 8 K.

Mindezek együttesen és külön-
külön is megrendelhetők a szerző-
nél (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz.
alatt) a pénz előleges beküldésével
vagy utánvét mellett.

Kis emberek. Elbeszélések. Valter
Ernö kiadása. Budapest. 1899. Ter-
jedelme 10 iv; ára 1 K.

Bélyegzők

B megrendelésre mindenféle ki-
vitelben bárhova a legpon-
tosabban, gyári ár mellett
szállítatnak **Betegh Pál**
könyv- és papírkereskedésé-
ből Székelyudvarhelyt.

DISZMUNKÁK

özv. Mihálovits Béláné

főgimn. tanárné bár-
::: minemü ::: :::

himzéseket,

így: monogramokat és
arany himzést, tüftest,
templomi oltárterítőket
stb. elvállal és a leg-
kényesebb izlésnek is
megfelelően elkészíti.
Naponta rendes elmé-
leti és gyakorlati ének,
zongora tanítást tart,
a melyekre a tanu-
lók FIUK vagy LEA-
::: NYOK bármikor :::

SZÉKELY UDVARHELYT
PETŐFI-UTCA 31. SZ. ALATTI
LAKÁSÁN JELENTKEZHETNEK

B O R I!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnél

a legjobb minőségben, nagy válasz-
tékban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben kapható.

Városi lakóházak

tervezését, költségvetéseket, mo-
dern lakóházak szolid felépítését;
CSALÁDI SIRBOLTOKAT

(kripták) a legjobb és legszebb
kivitelben, minden elfogadható
árért pontosan feépít

TÓTH JÓZSEF

képesített kőművesmester Szé-
kelyudvarhelyt, Bethlen-utca 41.
sz. alatt. Az igen tisztelt építető
közönség szíves pártfogását kéri.

Megbízható jó munka!

LEGUJABB
rendszerű motorcséplőkészletek,
továbbá a legjobb benzín-nyers-
olaj és szívógázmotorok, valamint
teljes malonberendezések leg-
olcsóbban

Trebitsch Gyula

motortelepén Budapest, VI, Eöt-
vös-ut 42. kaphatók.
Teljes jótállás! Könnyű részletfizetés!
Árjegyzék ingyen!

E jóhírű cég motorai könnyű kezeléstük
és nagy erőfejlesztésük folytán az egész
országban nagy elterjedésnek és köz-
kedveltségnek örvendenek.

KÖHÖGES

rakedtség, hurut és nyálkás-
ság, görcs és hőkhurut ellen
ne vegyenek semmi egye-
::: bet, mint csakis a ::: :::

KAISER-féle

mell-karamellákat
a „három fenyővel”
5900

közjegyzőileg hitelesített
bizonyítvány orvosok és
magánorvosoktól a biztos ered-
ményt igazolják.
Csomagban 20 és 40 f-ért. Doboz-
ban kapható 60 f-ért. Kapható
gyógyszertárak és croguerákban,
vala-
Zsetkay János gyógy-
mest. szersz. Hamoród-
sz. márt. köz. sz. b. n.

Legszebben ír a STAR-írógép

Ára legolcsóbb, mert csak
450 K-ba kerül.

FARAGÓ TESTVÉREK

a STAR-írógépek képviselője.
BUDAPEST, V. NÁDOR-U. 17.

Részletfizetésre is.
Kérjen prospektust.

HAT ES FÉL MIL-
LIÓ vagyon és
százhuszezer fi-
zető tagja, négy
százat meghaladó fiók-
pénztára és közel 200
tagsorozatja van a
Magyarországi Munkások
Rokkant és Nyugdíj-Egy-
letének (Budapest, VIII.
József-u. 23.) A magyar
állam évi 5000 K-ával
segélyez. — Mindenki
tagja lehet 20, 24 vagy
30 filléres heti tagsági
illeték mellett, a mely-
lyel szemben tíz év
mulva, rokkantság ese-
tén, évi 424 K 50 f,
509 K 60 f vagy 618
K-80 f állandó segélyt,
40 év mulva pedig évi
624 K, 728 K vagy 884
K nyugdíjat biztosít.
Ezekon kívül számos elő-
nyei vannak. Bővebb tá-
jékoztatás Székelyudvar-
helyt az állami elemi is-
kola helyiségében havon-
ként kétszer, az ELSŐ és
HARMADIK vasárnap d.
u. 2—3 óra között sze-
rezhető. BEIRATKOZÁS
ugyanekkor van.

Gyermekjáték
a Schicht szappannal való mosás,
mert egyzsebe tisztít és fehérít is,
s meglakart minden fáradságot
és megröletést!

